

Tâm lý đá phạt đền (penalty)

Tác Giả: Pháng Nhân

Chúa Nhật, 13 Tháng 6 Năm 2010 08:53

Trong tất cả những pha đá bóng, có lẽ pha đá phạt đền (penalty kick) là pha tở ra nhiều cái cớ gây công nhận nhất, chẳng những giãi a các cầu thủ trên sân, mà còn giãi a khán giả hâm mộ, kể cả những người ngồi nhà theo dõi trên truyền hình.

Giãi a hâm mộ đá bóng – đá banh, túc cầu, bóng tròn – sắp sắp a đổ đả c toại nguyän khi giãi a Vô địch thế giới World Cup khai triển ở Nam Phi, häa hän nhiều pha sôi nổi, gây công nhận. Tất nhiên, những người mê đá banh sẵn lòng hä đäi mình hät mình, những cũng lẽ có nhiều người không công nhận bất ai thua mà chỉ muän thắng thắng nghä thuät đá banh – những cú đá tuyät đäp, những chiến thuật tài tình, và trên hết là những cảm xúc hä ái ä đäc bäc lä trong lòng ngoài sân cỏ.

Trong tất cả những pha đá bóng, có lẽ pha đá phạt đền (penalty kick) là pha tở ra nhiều cái cớ gây công nhận nhất, chẳng những giãi a các cầu thủ trên sân, mà còn giãi a khán giả hâm mộ, kể cả những người ngồi nhà theo dõi trên truyền hình.

Nhìn sắp qua thì chẳng có gì giän đä hän mät cú đá phạt đền công, thäa bän. Này nhé, trên sân cỏ lúc đó coi nhä chä còn 2 đäi thủ – người đá và người chấp, tất cả thủ môn. Trái bánh đäc đät đúng 11 thước thước khung thành. Người đá thì đá, thủ môn thì chấp läy, nếu banh lọt lọt thì đäc, nếu banh bä chấp hoäc väng ra ngoài thì häng. Đá penalty trông có vẻ đä t nhä väy đó. Khung thành thì räng mänh mäng, väi anh thủ môn trông nhä cái tấm đäng đän đäc ä giãi a hai cái công t, lẽ còn bä luät chấp i bät đäng chấp dä trên lòng cuäi sân, làm sao banh mà không lọt lọt i đäc?

Y thế mà những cầu thủ gäo cäi, uy danh läy läng nhät thế giới đäu đã täng đá häng penalty đó. Bän không tin sao? Tất Diego Maradona, Zinedine Zidane cho tất Franz Beckenbauer, v.v... tất cả đäu đã täng đá häng ít nhät mät län trong đäi mình. Xin bän đäng chä hä “đá đä” nhe! Không đâu, nghä thuät đá penalty phức tạp läm, không phải chuyên đùa.

Tâm lý đá phạt đền (penalty)

Tác Giả: Phäng Nhân

Chúa Nhật, 13 Tháng 6 Năm 2010 08:53

Tâm lý chäp penalty

Bän cä bao giä tä häi täi sao thä môn luôn luôn nhäy chäm lên mät cách thät ngoän mäc khi cä bät penalty không? Và hình nhä banh lät läi càng lä thì anh ta càng nhäy đäp không?

Theo mät công trình nghiên cäu khoa häc väa đäc công bä gän đây, thät ra cách hay nhät đä anh ta chän banh là... anh đäng im! Còn chuyän bay đäp chä là vän đä tâm lý thôi. Giän dä là thä này: Anh thä môn lúc đó bä căng thäng đä läm. Mang träng trách thäng bäi trên vai mình, anh cäm thäy näu anh không nhäy đäp thì lä trái banh lät läi, anh sä bä đäng đäi, huän luyän viên län näng hä viên trách cä là đã không cä gäng hät mình đä chäp läy banh.

Đä là chuyän thät 100% mà mät toán nghiên cäu cäa Đäi häc Ben Gurion bên Israel tìm ra.

Sau khi quan sát kä läng hàng trăm trái phạt đền, các nghiên cäu gia kät luän räng, näu đäng yên, thay vì nhäy qua trái hay nhäy qua phäi, thä môn có xác suät cao nhät chäp đäc banh. Cä thä, xác suät đó là 1 trên 3 län đó. Nhäng näu anh ta nhäy ngang thì xác suät chä còn 1 trên 7! Tiäc räng, trên thäc tä, các thä môn chä chäu đäng im trong 6% các träng häp mà thôi...

Mät thä môn näi tiäng nói väi toán nghiên cäu: “Näu täi đäng yên mät chä mà trái banh läi bay vào góc trái hay góc phäi, thì... ‘quê’ quá đi, phäi không? Ngäng i ta sä trách räng täi đäng ì ra nhä con län béo. Cho nên täi phäi nhäy đäi. Banh có lät läi thì ngäng i ta chä có thä nói: ð anh ta đã cä gäng hät säc nhäng đäng banh quá tuyät väi, không ai bät näi.”

Tâm lý đá penalty

Đäng tä cái nhìn cäa thä môn là nhä väy. Nhäng đäi väi cäu thä đá phạt thì sao? Các nghiên cäu gia kät luän räng anh này cũng träi qua y hät cái tâm lý lo sä bä chä trách nhä anh thä môn. Các thäng kê cho thäy räng xác suät cao nhät đä làm bàn là đá banh lên phía cao cäa khung thành – ð cái khoäng träng cao hän đäu thä môn. Näu đá vào khoäng cao đó, dù chäch bên trái, chäch bên phäi hay ngay chính giäa, xác suät lät läi lên täi gän 100%. Näu đá ngang bäng thì xác suät chä còn 70%, chä näu đá thäp sát mät đät thì bät läm, chä có 43% khä năng tung läi thôi.

Tâm lý đá phạt đền (penalty)

Tác Giả: Ph&ng Nhân

Chúa Nhật, 13 Tháng 6 Năm 2010 08:53

Biết vậy, nhưng tại sao đa số cầu thủ vẫn không chọn đá cao? Đó là lý do tâm lý nào, thưa bạn. Nếu anh ta đá cao mà bị bắt bóng bay ra ngoài khung thành thì anh sẽ bị chê thậm chí là “bắn chim”, là “đá ú”, thậm chí là “ngu” nữa! Nhưng nếu anh đá sà sà dẹt mà chọn may mắn môn bóng đá, thì ngược lại ta chỉ có thể nói: ồ, thậm chí quá giỏi, không phải là người đá.

Thậm chí biết, làm cầu thủ cũng có nhiều nỗi lo, mà lớn nhất là nếu làm phẫn lòng người đi xem, làm thất vọng người ủng hộ, chỉ không giỏi đến mức có chuyện đá chân đá trái banh về phía trước.

Như trong trận chung kết World Cup năm 1994 đáng nhớ với Brazil, trung phong Roberto Baggio của Ý đã chọn đá cao để bắt bóng trái banh lọt lưới. Chọn may mắn bóng bay bổng lên, vượt ra khỏi gôn, thậm chí là anh bóng đá ta nguy hiểm cho đến bây giờ vẫn chưa hết nguy hiểm nữa. Trận đó, Baggio là người đá penalty chót, bất ngờ, cho nên Brazil đoạt cúp vàng. Ngày nay chúng ta ai còn nhớ tại 5 lần anh làm bàn cho đội Ý trong giải World Cup năm đó – trong đó có 2 bàn thất vọng trong trận bán kết với Bulgaria – mà ngược lại ta chỉ chê anh là “thủ phạm” đem lại chiến bại cho nước Ý!

Tâm lý đá hỏng đó, ít cầu thủ nào mà có khả năng vượt qua. Trong số tất cả các cầu thủ danh tiếng, có anh Dennis Bergkamp (đội Arsenal và đội tuyển Hoà Lan) là người có can đảm làm chuyện đó. Anh chỉ quyết: “Đá penalty, tôi luôn luôn đá cao. Quý vị thì nhìn coi, nếu thủ môn nhảy sang trái hay sang phải thì cái khoảng trống hai bên còn rộng ít. Nhưng khoảng trống rộng phía trên cửa khung thành thì lại rộng lớn. Đá nhè vào đó là chắc chắn làm bàn. Đây là vấn đề toán học. Tôi tính toán theo toán học. Bóng đá banh kiểu tâm lý chiến là hỏng bét.”

Hãy chú ý, trong giải World Cup năm nay, các huấn luyện viên sẽ ra lệnh cho cầu thủ của họ đá penalty như thế nào – cao, hay thấp, hay vọt? Và họ sẽ bắt thủ môn của họ đứng yên mặt chỉ hay là bay nhảy như xiếc? Đứng im thì “không đẹp”, khán giả sẽ không ưa, nhưng sẽ đem lại nhiều khả năng chiến thắng hơn... trừ khi... cầu thủ bên kia biết rằng thủ môn sẽ đứng im, liệu anh ta sẽ chọn đá sà dẹt để thay vì đá lên cao? Nếu anh ta nghĩ như thế thì sẽ rơi vào cái vòng luẩn quẩn tâm lý khó thoát, và người cũng biết, mặt người đá phạt mà trong lòng rồi beng như hổ mồm thì kẻ nào đã nắm chắc phần bại trong tay!

Bên trái hay bên phải?

Tâm lý đá phạt đền (penalty)

Tác Giả: Pháng Nhân

Chúa Nhật, 13 Tháng 6 Năm 2010 08:53

Một vấn đề tiên quyết khác trong nghệ thuật ghi gôn là: có nên làm bất cứ động tác nào trước khi ngó mắt ta đá penalty hay không?

Vì trái banh nằm rất gần khung thành, cho nên, một khi banh đã đi rồi thì khả năng môn không thể kịp thì ghi phần thắng. Do đó có một số thủ môn “ăn gian” bằng cách nháy mắt khi chân ngó mắt đá động banh. Muốn làm vậy thì thủ môn phải đoán xem banh sẽ bay về phía nào mà đoán đúng. Một số thủ môn để nháy mắt trước là mình sẽ nháy về phía nào, vì nháy vậy có nháy cả anh sẽ quyết liệt và hiệu quả hơn. Nhưng một số thủ môn khác lại chỉ xem động tác cả anh đá như thế nào trước khi quyết định mình sẽ nháy về phía nào. Làm như vậy thì khá rõ ràng, bởi vì nháy mắt của thủ đá phạt thì người ghi bóng đá vẫn một phần nào nhìn thấy được sự đá về phía nào cả! Một lần nữa, lại là chuyện tâm lý, khó nghĩ lắm!

Cho nên một số cầu thủ đá phạt chọn ghi phạt giục là đá ngay chính giữa, bởi vì đó là cái khó ghi trúng mà thủ môn sẽ bối rối khi anh ta bay ngang sang bên này hay bên kia.

Thường khi cầu thủ bắt đầu tiến tới trái banh để sút bóng đá, thủ môn chỉ có vài giây để đoán xem anh này sẽ sút bóng làm gì. Nếu thủ môn đoán trúng, rất có thể anh sẽ cứu nguy được khung thành. Trong một giai thoại nổi tiếng, thủ môn Helmut Duckadam của đội Steaua Bucharest đã cứu được 4 trái penalty liên tiếp trong trận chung kết giữa Vô địch Âu châu năm 1986, đội của anh và FC Barcelona. Duckadam nháy 3 lần về phía phải, và lần thứ tư, anh quyết định nháy về phía trái để bắt được trái banh. Anh đã đoán trúng cả 4 lần. Vì anh nháy 3 lần trước đó về bên phải, anh khi nhìn cho cầu thủ thì 4 bóng rớt vào lòng tâm lý, do đó và một phần trung!

Các thủ môn cũng thường xuyên nghiên cứu cách đá penalty của họ và để thủ để đoán xem họ sẽ đá thế nào, bởi vì một cầu thủ thường có những thói quen mà một người nghiên cứu rành rồi sẽ tìm ra. Chẳng hạn thủ môn Ricardo của đội Portugal động về đội Anh quốc trong World Cup 2006, anh ta đã cứu được 4 trái penalty như anh đã học hỏi trước về thói quen của hàng tiền đạo Anh. Xem chút nữa là anh cứu được trái penalty thế 5! Một truyện cười hay nói là thủ môn Jens Lehman của Đức, trong trận đá penalty với Argentina, đã rút một túi giấy ra trong túi ra, trên đó anh có ghi số lần trước như thế nào ghi thế nào đá penalty của anh và cầu thủ phe đối địch. Họ cứ kể chuyện thế là cùng!

Thủ môn bày trò

Tâm lý đá phạt đền (penalty)

Tác Giả: Ph&ng Nhân

Chúa Nhật, 13 Tháng 6 Năm 2010 08:53

M&t s& th& môn có khi l&i còn “gi& trò” đ& khi&n cho đ&i th& m&t t&p trung. Trong cú đá penalty, ng& i b& áp l&c nhi&u nh&t là ng& i đá, cho nên b&t c& m&t đ&i u gì b&t th& ng cũng có th& khi&n cho anh b& m&t “an t&nh” – nh& nói theo ki&u nhà Ph&t. M&t ví d& đ&i n hình x&y ra trong tr&n chung k&t Anh qu&c năm 2008 gi&a Manchester United và Chelsea. Khi Nicolas Anelka (Chelsea) s&p s&a ch&m banh, th& môn Edwin Van der Sar l&y tay ch& tr& bên tay trái, ý mu&n nói r&ng t&t c& nh&ng trái penalty tr& c& c&a Chelsea đ&u bay sang bên trái c&, và c& ch& này c&a th& môn khi&n cho Anelka b& b&i r&i, đ&a banh sang ph&i, là n&i Van der Sal đã nh&y tr& c đ& đ& c!

Có m&t mánh l&i b& c&m ng&t đ&i v&i th& môn là nh&y v& phía tr& c tr& c khi chân c&u th& ch&m banh, v&i m&c đích là đ& thu h&p l&i góc đá, đ&ng th&i khi&n cho c&u th& đá phạt b& chia trí. Th&i x&a, khi lu&t l& ch&a nghiêm minh l&m, nhi&u th& môn đã dùng mánh l&i b&t h&p pháp này đ& nh&y ch&m t&i, b&i vì theo lu&t, th& môn ph&i đ&ng đ&p m&c gôn khi chân c&u th& ch&m banh. M&t tr&ng h&p n&i ti&ng là th& môn Taffarel c&a Brazil chuyên môn l&m đ&ng trò này, nh&ng ngày nay th& môn nào mà làm v&y thì l&p t&c s& b& tr&ng tài c&nh cáo. Tôi còn nh& th&i th&p niên 1980 khi theo dõi bóng đá trên truy&n hình, nhi&u th& môn c& nh&y ra đ&ng tr& c nh& v&y, khi&n b&n b&n tôi xem tr&n đ&u la hét inh &i, “Ăn gian, đ& ăn gian! Th&ng tr&ng tài nó mù sao mà không th&y!”

V&i t&t c& nh&ng y&u t& k& trên x&y ra chung quanh m&t trái đá penalty, nhi&u ng& i t&ng r&ng đ& c penalty là k& nh& là ch&c ch&n làm bàn. Th&a b&n, không ph&i v&y đâu. Nhi&u th&ng kê cho th&y s& penalty thành công ch& kho&ng có 2 ph&n 3 mà thôi!

Ch&ng h&n, trong s& 78 trái penalty trong gi&i vô đ&ch Anh qu&c mùa 2006-06, ch& có 57 trái l&t l& i, có nghĩa là 30% b& th&t b&i.

T&i Đ&c, m&t giáo s& Đ&i h&c theo dõi gi&i bóng đá toàn qu&c trong vòng 16 năm li&n, tìm th&y r&ng ch& có 76% nh&ng trái penalty l&t l& i thôi (cao h&n bên Anh – ph&i chẳng là c&u th& Đ&c đá penalty gi&i h&n c&u th& Anh?). Ông giáo s& này cũng nghi&m th&y 99% các cú đá cao đ&u l&t l& i, và k&t qu& này xác nh&n công trình nghiên c&u c&a Đ&i h&c Ben Gurion đã nói & trên.

M&t s& trái penalty n&i ti&ng

Xin li&t ra đây m&t s& trái penalty (h&ng) đ& c bàn tán cho t&i ngày nay:

Tâm lý đá phạt đền (penalty)

Tác Giả: Phäng Nhân

Chúa Nhật, 13 Tháng 6 Năm 2010 08:53

- Roberto Baggio trong trận chung kết Ý-Brazil, Los Angeles 1994. Đây là trái penalty nổi tiếng nhất (đã đi vào lòng người). Sau khi hai bên hòa nhau suốt 120 phút giao đấu, Baggio bước ra để sút đá penalty vào thế hiểm quy định dành cho trận đấu. Thủ môn Taffarel của Brazil vẫn ôm cầu thủ trái penalty trước đó. Bất ngờ Baggio là người theo Phät giáo, cho nên Taffarel chìa tay lên trên trời để cầu xin Thiên Chúa phù hộ cho anh ta! Bất ngờ, Baggio quy định đá cao, nhưng banh vượt khỏi chân anh, cũng bay cao... lên trời, theo ngón tay chìa của Taffarel! Ý thua trận, nhưng thế tình mà nói, trong trận đó Ý cũng xứng đáng được chút nào.

- Trong trận bán kết World Cup năm 1992 giữa Pháp và Tây Đức, hai bên hòa nhau 3-3 sau khi đá thêm giờ. Cầu thủ thế hiểm của Pháp là Didier Six và Maxime Bossis đều đá hỏng trái penalty của mình, khiến Đức thắng trận. Nhưng đi vào oan ức nhất cho Pháp thì ra đã xảy ra trước đó: thủ môn Schumacher của Đức đã “chửi xäu” Patrick Battiston của Pháp khiến anh này ném bóng đá trên sân cỏ, thân thủ giết giết, phải đem gäp đi nhà thi đấu. Đáng lý ra thì Schumacher xứng đáng bị trục xuất ngay trong pha đó, và nếu vậy thì làm gì được cầu thủ mà giết người? Cùng thì Đức thắng, nhưng hình như để “räa oan” cho Pháp, đội Ý đã đá bại Tây Đức ở trận chung kết. Hai năm sau đó, đội Pháp với các danh thủ Platini, Giresse và Tigana “phäc thù” khi chiến thắng vô địch châu Âu năm 1994.

- Trái penalty hỏng oan ức nhất lịch sử có lẽ là cú đá của Victor Ikpeba trong trận chung kết Phi châu năm 2000 giữa Nigeria và Cameroon, và có lẽ đó là một trong những lỗi lầm nghiêm trọng nhất. Sau khi hai bên hòa 2-2, phải đá penalty, Cameroon dẫn trước 3-2 trong cuộc thi đấu penalty. Ikpeba của Nigeria đá một trái tuyệt đẹp, đâm vào ngay dưới thành ngang, nhưng... lỗi đi ra! Ai ai cũng thấy – và truy cập hình replay cũng cho thấy như vậy – trái banh đã vượt vào lưới ít nhất 30 cm, nhưng trọng tài biên không trông thấy, häy bàn thắng. Hình như đó là lỗi mà trang web của đài BBC nhận được nhiều email phän đối trọng tài nhất trong lịch sử internet.

- Và cùng lúc là một gương mặt bóng đá thể thao hiếm có. Năm 2009, cầu thủ người Rumania Costin Lazar của đội Rapid Bucharest được trọng tài thổi phạt cho một trái phạt đền vào phút thứ 63 trong trận đấu với Oteful Galati. Sau khi trọng tài thổi phạt, Lazar bước tới, nhìn banh, xong lại cầu... thổi phạt đá phạt! Khi được hỏi sao lại làm vậy, Lazar trả lời trọng tài: “Không có lỗi thì làm sao có phạt?”

Trọng tài hiểu ý, và đưa banh cho đội bên kia tái giao banh. Cùng lúc đội Rapid vẫn thắng trận đấu!

Tâm lý đá phạt đền (penalty)

Tác Giả: Pháng Nhân

Chúa Nhật, 13 Tháng 6 Năm 2010 08:53

Trong thßi bußi khi mà nhißu cßu thß không ngßn ngßi “ăn gian” bßng đß mßi cách đß “tßo” đßc trái phạt đền, ngßi ta phßi khßm phßc anh chàng Costin Lazar đã dám tß chßi mßt bàn thßng đßc trßng tài tßng anh trên đßa vàng!